

LA TRALLA

SURT EL
DIVENDRES

5.

Diputació, 262

La gran guillada

En Maura per un cantó
y aquests núvols pel darrera;

¿qui será tan valent que
no fugí més que depressa?

No vos cansi pas que torném á parlar d'en Salmerón. La nostra condició de consents democratas y d'aymans de l'absoluta llibertat de pobles y d'individus, nos obliga á tornar á parlar d'aquell home que en 1873, presidint la república espanyola, perseguia ab odi y sanya als federals que reclamavan república federal pera sas regions.

N'hem de tornar á parlar pera protestar de las vexacions que ha rebut, sens adonarsen, la nostra classe obrera durant la estada á Barcelona del funest enterrador de la República.

En Salmerón parlá y al parlar ho feu totalment al revés de lo que en Lerroux ho acostuma á fer. Predicá ordre, quan aquell predicá revolució; predicá autonomia, quan lo trapasser Lerroux excita á las masses contra 'ls autonomistas; predicá calma y paciencia, quan l'Alejandro acaba de dir que si no s'ha feta la revolució per tot lo Setembre, ell se'n anirá pera no tornar més.

De l'engany ab que tenen al pobre obrer catalá n'hem de protestar per l'amor que tenim á ell y á la veritat y á la justicia.

Pero no tot son flors. Lo major nombre dels que han sentit la paraula del *quefe*, no n'han quedat pas del tot satisfets. Los sofismas y las retumbancias deixan estátics y esmaperduts als pobres fills del treball, pero no 'ls convencen. Estragadas las conciencias y explotats los desitjos y esperansas del nostre poble ab promesas de revolució y d'incendi, ab teorías de propietat ilegal y de riquesas á obtenir, no poden are los nostres obrers capir la consecució del seu ideal ab revolucions de bufet y lluytas de parlament y manyaguerías á las classes mitjas y al exércit.

Demaneuli al poble catalá tota la sang de sas venas pera lluytar per un ideal y vos la donará generós. Demaneuli 'l sacrifici de totas las sevas afeccions y las sacrificará. Però aixó ho farà anant sol, essent ell tot lo cos lluytador, y no ho farà, ni li demaneu, si ab ell han d'ingerirshi elements estranys, y menys encara si aquest element es l'exércit. Lo poble catalá no hi creu ab l'exércit. Ni l'admira ni l'enlluherna, ni l'estima. Qui sab si sent per ell tot lo contrari!

L'ha errada en Salmerón! S'ha valgut de que 'l poble es prou desmemoriat pera no recordarse de las sevas fetas autócratas y absolutistas de quan era governant, y donant mostrars de poch talent y pitjor tacte polítich ha bofetejat al poble, l'ha ferit en lo més pregón de la seva ànima significant que ell, lo gran *quefe*, lo cap visible de la República, no confia ni espera del esfors dels republicans catalans, ni dels altres, lo triomf de la desitjada República, sino que's refia del soldat, del esclau per excelencia y del exércit que es l'organisme menys lliure...

Podriam pintar-lo de cos sencer á n'en Salmerón, pero 'ns n'abstindrem per cedir la paraula al orgue dels republicans federals de Valencia, qui en pocas paraulas llença 'l més just anatema al rostre del que avuy porta enganyada á la Espanya republicana.

Diu aixís, entre altrs cosas també molt suculent, tractant de la vinguda á Barcelona:

«Las ideas expuestas por el Sr. Salmerón no han satisfecho á ninguna de las dos tendencias en que está dividida la unión. El servicio militar obligatorio ni lo quieren los gubernamentales que pretenden sumarse las clases adineradas, ni los federales, que aspiran á tener un ejército voluntario. El bloque tan cacareado por el Sr. Salmerón le miran muchos unionistas con prevención; no quie-

ren confundirse con los liberales dinásticos para compartir con ellos la campaña contra el Concordato, pues creen tienen los republicanos fuerzas sobradas para hacer ellos solos una cruda guerra al gobierno, sin necesidad del apoyo *interesado* de los liberales, que si lo aceptan es porque puede servirles de escabel para escalar el poder.

El Sr. SALMERÓN FUÉ SIEMPRE MUY AFICIONADO Á RECABAR EL CONCURSO DE LOS MONÁRQUICOS; su proceder de hoy se le parece en algo al que siguió en 1873, y es fácil que el pueblo se arrepienta de haberle dado su confianza.

¡Lástima grande que por ser este hombre aquel que en 1873 osara declarar piratas á los legítimos y heroicos defensores de la soberanía popular, en

aguas de Cartagena, no hayamos podido sumarlo los federales á los que tan frenética y entusiastamente le aclamaban!... PORQUE SALMERÓN, EL EX-PRESIDENTE DE LA REPÚBLICA ESPAÑOLA, LLEVA IMPRESO SOBRE SU FRENTE EL SELLO INDELEBLE DE TRAIADOR Á LA PATRIA Y Á LA REPÚBLICA, que los federales cartageneros le impusieron con un espíritu de justicia y un civismo nunca bastantemente alabados, y por lo tanto, lógico es que los que seguimos guardando fidelidad consciente á los ideales de Autonomía, República, Democracia y Federación, obrando cual cumple á honrados amantes y acérrimos defensores de la soberanía popular, nos apartamos con dignidad del hombre funesto que con sus desatentadas disposiciones, eminentemente anti-popula-

res, hizo que feneciera á manos de un ébrio con *chafarote* y espuelas aquella gloriosa República del año 1873, que no era sino la cristalización perfecta de las ansias de libertad, de justicia y de progreso que tanta sangre costaran al pueblo federal español.

Y prou per avuy, perque fins fastigueja pensar que 'ls créduls obrers de Catalunya's deixan portar de sos entusiasmes per un home que trahi als que'l pujaren al poder en 1873.

GNOM

LA PASSEJADA

A D. Nicolás

Tingui fumi, y prengui asiento
y estigui un rato per mi,
que'n versos de redoli
li voldria explicar un cuento,
la veritat nua y pelada,
lo bonich, lo aparatós,
tot lo lleig y dolorós
de la seva *passeyada*,
lo que li diré no falla
perque ho dicta la concincia,
ab la sola diferencia
que jo ho dich y vosté ho calla.
Per desgracia'l nostre poble
y la honrada classe obrera,
resulta en certa manera
missa bona y massa noble,
y dich massa, perque aixó
don medi com aquí passa,
per'explotà aquesta classe
forsa digna d'atenció.
Sugestionada a l'afany
d'un ideal redemptor,
obra y parla ab la má al cor
fentse facil al engany,
poch experta y poch atenta
als paranyes de gent pagada,
veu la salvació esperada,
seguint al viu que's presenta,
y aquest viu sol ser molt viu,
com vosté ja compendrà,
es un viu que may no fá
ni'l que pensa ni'l que diu,
perque ja'ls hi coneix tota
la bondat y la prudencia,
coneix la seva inconscincia
y com qu'es molt viu l'explota,
y lo *passeye* y l'enganya
ab l'intolerable abús,
dels grans polítichs al ús
qu'han perdut la pobre Espanya.
Que n'han tret de tot aixó
de cansarse tant de mans,
aplaudint, fent els gegants
de l'un al altre cantó?
crech que rés, si's considera
que ha quedat ben demostrada,
la colossal *passeyada*
de la pobre classe obrera,
ha dit lo de sempre, rés,
ha alabat com sempre alló,
dihent que la Revolució
vindrá a principis de mes;
y a Madrid que fa torero
á passá'l fret de l'hivern,
á fé'igual, á ser l'etern
polítiquet embustero.
Tot aixó, D. Nicolás,
passa forsa de la mida,
aixó la classe oprimida
cregui que no ho mereix pas;
per els seus sentiments bons,
per la seva bona fé,
necessita de vosté
altras consideracions,
prediqui ilustració,
encaminila á bon fi,
diguili que's regí
sense tenir directó;
que pensi per ella sola
dret á la pau y al progrés,
pero no l'enganyi més
fent discursos y tabola,
tréguila d'aquesta pena
predicanti per favor
que cada nou redemptor
es un grá més á la esquena,
no li busqui més dinés
per fer *Casas* ilusorias,
no li conti las historias
que fabrican tots vostés,
pensi que'ls diners que dona
per partit republicà,
representan menos pá
per'els fills y per la dona.
Demostrí més compassió,
y fugí d'una vegada
seguit d'aquesta llopada
de redemptors de llautó,
que'ls bons obrers catalans
tenen un fi més honrós,
que s'el juguet vergonyós
de vividors y farsants.

PEP DE LA TRALLA

Als nostres llegidors

A prechs d'alguns llegidors de LA TRALLA s'ha fet un tiratge especial en cartolina fina, del **Pi de las tres brancas**, a propòsit pera colocar en un march.

El benefici íntegre que s'obtingui de la venda serà entregat a la Escola gratuïta catalana «Mossen Cinto», que ab tant sacrifici ve sostenint la Secció d'Ins

trucció del «Foment Autonomista Català».

S'ha fixat el preu de cada lámina en 0'50 ptas. Els nostres llegidors, presentant el número de la setmana actual, sols se'n farán 0'25 ptas.

Els de fora que desitgin adquirirne haurán d'enviar ademés 0'05 ptas. pera l'franqueig.

Pera evitar descomptes que foran en perjudici de la «Escola», aquesta lámina sols se trobará de venda en nostra Redacció, y en el local social del «Foment Autonomista Català», Diputació, 295, principal.

¡Salvat, obrer!

Temps fa que entre la classe treballadora es veu una frisança un mal-està produït per causes que aném a detallar.

Hem vist moltes vegades de la manera que els obrers han sigut portats a las vagas, ab la facilitat que aquestas s'han reproduït com si una ma mestra ab son moviment directiu fes pressió sobre ells mateixos y acatessin tot lo que ella manava tant si fos en profit com si nó, aquesta ma viuguda d'altra terra diferenta de la nostra, ha deixat al treballador a la miseria: un home per ser concejal ó diputat ha parlat en mitins, no ha tingut conciencia de lo que parlava sols atí al pobre a una revolució falsa, l'obrer vey a un home que enrahonava molt, que deya moltes cosas, ja el creya un pou de ciencia, sent aixís que sols era un *papagayu* (si compreguessis obrer que ab tant enrahonar res no diuen! perque l'obrer català necessita aquets homes? no vos fieu de gent extranya de vostra terra, qui no s'ha criat entre vosaltres jamay pot sapiguer vostras llegendimas aspiracions. Gireu els ulls a lo veritable y veureu a vostra mare Catalunya que may negará protecció a un fill seu: Catalunya tampoch negará aixopluch a un fill de regions germanas sempre que aqueix vingui ab lo propòsit d'ajudar a l'engrandiment de nostre poble, no com molts n'hi ha que venen a pertorbar nostre benestar. Catalunya que puja gran ab l'esforç de tots tingué la desgracia de trovar aquesta colla de *rotatius de mitin*, que predicaren l'odi de classes produhint un desgabell monstre y es possible que un número tan petit d'homes produís tant mal? facil es de comprendre; han trobat aquí fills borts de malas entranyas que han seguit lo seu joch ab la sola intenció de fer mal.

Llibertat vol nostra Catalunya no com l'ensenyan aquets personatjes sino la veritable: qui molt enrahona a res práctic ens porta, estem ja cansats de sentir *hermosos y elocuentes discursos*; que en farém de tot aixó sino en menjarém. Al terreny práctic volém que sens porti, temps fa que dura la farsa de dits redemptors; prou ja, qui no porti res de bo que no hi vingui a nostra terra, que per desgracia molt encara hi queda, molt ha costat treuerne y costará encara, pero ab l'esforç de tots els fills de nostra Catalunya arribará el dia de vostra salvació obrers

FALS

¡Ben amunt!

Recort de la presa de possessió del Pi de las tres brancas

...y un grupo de joves hi deixá plantada a dos mil metres d'altura una bandera catalana, que onejava tortament batuda per las ventadas.—La *Renatsensa*, del 27 de Setembre.

Jo era un d'ells. Enfilantnos en las crespadas rocas de Queralt de Berga, agafantnos ab las argilagas y espigols, ab la bandera en una mà, alta y dreta sempre, per més que nosaltres rellisguessim, arribarem al cim.

Quina vista! Que n'era d'hermós aquell pay-satge! Que n'es de bonica la nostra terra!

A nostres peus la hermita de Queralt, la ciutat de Berga, y tota la comarca. A nostre voltant, una cadena interminable de montanyas. A nostre cap, només l'espai infinit.

Allí volguerem posar la ensenya de la nostra Patria.

Allí, a quatre vents, com desafiant a la mateixa naturalesa, hi posarem la bandera.

En aquell turó mateix, que en altre temps el cabecilla carlí Savalls pujá en una nit un canó pera poguer dominar a la població; nosaltres, en plé dia hi col·locavem una bandera barrada.

Allà hont hi havia estat un arma que dividia y matava germans y compatricis, nosaltres hi posavem un penó que'ls ha d'ajuntar tots als fills d'aquesta terra.

Allà hont hi havia hagut un baluart homicida, nosaltres hi clavarem un símbol d'amor y de vida.

Sobre d'aquellas rocas que en altre temps

aguantaren la senyera de: Deu, Patria y Rey; nosaltres n'hi aixecarem un'altra, sense cap inscripció, sense cap lletra, tansols ab quatre pals rojos, que si poguessin parlar, només dirian: ¡Catalunya!

Y en lloch d'una llansa pera que li servís de pal, hi posarem un tronch de pi, l'arbre de la fortaleza y de la vida....

Un cop ben clavat ab pedras y terra, fent rodona al entorn de la bandera entonarem nostre himne, l'himne d'amor als avantpassats, l'himne de la Patria: Els Segadors.

Ens despedirem de la bandera y tornarem, montanya avall, vers la població, boy cridant: ¡Visca la Llibertat!, ¡Visca Catalunya!

Alla dalt restá ferma, clavada a la terra, sola, sense cap més centinella que'ls turons que la voltaban, com burlantse d'altres banderes qu'allà hi havia hagut, que necessitaban remingtons pera guardarlas.

Y si la ma d'un català l'arrenca, recordemnos que la nissaga dels Santa Coloma, no s'ha fos, pero que als traidors de la seva patria, tenen sobre, la maledicció de tot un poble.

Si es un foraster, el que l'arrí, recordemli alló...

Si es una ventada ó una tempesta que se la endú, no la portará pas tan lluny que no caygui altra volta sobre terrer català; y encare que anés més enllà, el cor d'aquest tros de drap groch y vermell, está aquí, en el pit de nosaltres, en l'espai qu'ens cobreix y sota la terra que trepitjem.

Y d'aquí, no l'arrencará ningú, mentres tinguem una gota de sanch, pera ferne una de nova.

EME

A varis republicans de Navarcales

En resposta a la vostra fulla impresa del 17 de Setembre vos hem de dir:

Que la carta que's va rebre en aquesta Redacció firmada per un tal Joseph Bertran, no expressava si aquest era republicà, ni entaulava polémica de cap mena, sino que demanava una rectificació a cosas que ns consta que son certas *amenassantnos* sino rectificavam.

Ni LA TRALLA, ni cap dels redactors poden tolerar dignament que se'ls amenassi, y quan arriba aquest cas acostumém a despreciar profundament als valents tant si ho son d'ofici com d'afició.

Si'l Sr. Bertran nos hagués escrit en termes atencibles, LA TRALLA hauria contestat com se mereixia, perque probas hem donat de qu'en las planas del nostre periódich hi troban lliure tribuna fins els nostres enemichs quan discuteixen ab noblesa y serietat.

No creguem are que'ns proposém desmentir el sens fi de vaguetats y ridicolas y falsas afirmacions que feu en dita fulla respecte del Catalanisme y dels catalanistas. Totas aquestas afirmacions teniau de ferlas quan vos retarem a discutir serenament en un acte públich davant del poble de Navarcales. Llavors vos hi negareu ab falsas excusas. Are no teniu donchs cap dret en atacar ja que llavors vareu regular esportuguits.

Es ignoscent tot lo que afirmeu en la expressada fulla. Si'ls catalanistas son aquets o'ls de més enllà, es cosa que'ns te sense cuydado perque nosaltres no som catalanistas perque'n sia en fulano ó en sutano, sino que'n som perque estimém la llibertat de Catalunya y la dels catalans y a estimarla hi tenen dret y dever tots els fills d'aquesta terra tant si's diuen un nom com un altre; tant si son rojos com negres. Som catalanistas perque estém convensuts que cap altre idea pot ésser més patriótica, més democrática y més noble que aquesta, perque cap com ella compleix el doble objeacte d'anular la tirania contra'l poble y contra l'individu. Som catalanistas perque som aymants del progrés y perque seguim las inspiracions dels nostres cors que sols desitjan llibertat. Per tots aquets motius era autonomista en Pi y Margall, y ell ab sa sapiencia y tolerancia no's desdigué d'afirmar que'ls catalanistas eran els aliats naturals dels federals, y al dirho no caygué pas en las ja pesadas y fastigosas afirmacions de si el Catalanisme era jesuítich.

Ab lo que diheu en vostra fulla demostreu ó molta mala fé ó sobrada ignorancia. O no coneixeu el Catalanisme ó faltant a totas las lleys de la veritat y de la justicia'l calumniu vilment.

En cambi vosaltres, pera vestirvos ab ropatges autonomistas que no son vostres, (tant de bo ho fossin), renegueu del vostre credo polítich, perque si sou republicans de la Unió Republicana sou per naturalesa y per esencia enemichs acérrims de l'Autonomia.

Es més que ignoscencia afirmar que voleu el servey obligatori pera ensejar el voluntari. Aixó es irrisori, ridícul y absolutament

xavacá. ¿A que ni en Salmeron ni en Lerroux se'n farien solidaris d'aquesta afirmació?

El servey obligatori es tot lo contrari del voluntari. Nosaltres sempre hem vist que pera ensejar un sistema, si's té por d'implantarlo sobtadament ó en totalitat, se va implantant poch a poch, mellorant ab midas de la mateixa naturalesa, el sistema que's vol anular pera arribar ab la evolució a la implantació total. Pero lo que no hem vist may es que pera ensejar un sistema se n'implanti un de totalment oposat y fins contrari. Aixó no més cap a la barretina dels republicans de Navarcales que firman la fulla.

Heu dit en aquesta fulla que'l poble avança de que's vegi governat per inquisidors y gent de llana, preferiran mil vegadas als que vetllan pels interessos dels treballadors y als que tantas voltas han defensat als mártirs de Montjuich....

¿Parleu sincerament? Recordeu republicans navarclins, que mentres sofrian torments inquisitorials els pobres obrers a Montjuich, els periódichs catalanistas (y aixó se pot probar), sortian valentment a la seva defensa, en tant que LA PUBLICIDAD, LA ESQUELLA y LA CAMPANA, publicavan els retratos dels butxins y incitavan en furiosos articles a las autoritats pera que obressin ab energia contra'ls detinguts, alaband a la vegada la gestió del tinent de la guardia civil Portas y de jutje militar especial Marzo. (Si voleu ho probarem ab text).

Si més tart han predicat per la revisió del procés, ha sigut pera enganyarvos, pera fer un bon contingent d'obrer que per medi del procediment de la Casa del Pueblo y altres, afliuessiu els pochos quartos que sueu pera felshi la vida sense trevallar.

Y no gastém més espai per lo demés perque no s'ho mereixen els conceptes passats de moda ab que's preten combatre'l nostre ideal, pero sempre amatents a defensar la veritat y creient de bona fé que'ls republicans de Navarcales desitjan discutir segons afirman al cap-d'avall de son imprés, LA TRALLA los convida noblement y per segona vegada, a discutir sobre'l tema que vulguin baix la base del seu programa de la Unió, en un local públich de Navarcales, davant de tot el poble. Sols acceptant aquest acte públich podrém creure ab la bona fé del republicans navarclins. Si, segons afirman, els republicans navarclins creuen que no poden defensar son ideal perque no han pogut anar a la Universitat, acceptarem la controversia ab qui ells esculleixin, sia qui vulga.

Ja ho sabeu donchs, poble de Navarcales, els jesuïtas, els Comillas (no sabiam que fos catalanista), els carcas, els reaccionaris, retan als republicans de Navarcales pera demostrar públicament que'l Catalanisme es més democrata, més liberal y més progressista que la República unitaria del fracassat Salmeron, que's la de la Unió Republicana.

Si no'ns acceptan el conyit no serán pas dignes de posar més en sos llabis el nom honrat del Catalanisme.

LA REDACCIÓ

FOCH D'ENCENALLS

La foguerada republicana va extingintse: Sagell palés son els darrers aconteïments, malgrat haver sigut revestits per una aureola de resplendositat aparent y incerta. Aquella Unió, aquella *Fraternitat* van desgasant horrosament, en son pit hi entra una solitud abandonada, envoltant el poch esperit concient que hi quedava - molt poch per cert - ab un retraïment milij de tristesa que fa caure tota il·lusió que'n un temps podia mitj esperar-sarse.

Tot hom, com jo mateix, esperavam ansiosos las novas declaracions que havia de dictarnos com a sentència suprema l'únich quefe de l'Espanya republicana; jo, ab tota franquesa, fins m'havia mitj pensat que de la seva vinguda, de las sevas declaracions verament autonomistas havia d'esdevenir ta muerte del catalanismo, y confesso que'l anar a sentirlo ho feya plé de recansa, ab el cor encongit, plé d'angoixa, ab no se qué d'agre-dols que a voltas me feya tremolar y a voltes somriure placentment.

Y me'l vaig empassá tot el seu grandioso discurso y fins l'endemá no vaig poguer menys que llegir LA PODRIDURA que'l portava entero y taquígrafado, y tota aquella angoixa d'avans de sentirlo, aquella recansa que tenia al anarhi, aquell tremoló desconegut va esbandir-se al instant, y llavors més que may vaig veure que sota aquella clepsa amelonada el fruit se descomponia; s'hi barrejava tot d'una manera tan difusa, que'm guardarán de mentir tots els que hi eran si sencerament y ab lo cor obert volen

EN QUÉ QUEDÉM?

No's comprén gens fàcilment
que'l que t'aplaudeix a tú,

La República será
con todo respetuosa.
El públich: Bien Salmerón
viva tu cara graciosa.

sigui la mateixa gent
que aplaudeix a n'en Lerru.

Per esmorsà menjareu
quatre capellans y un frare
El públich: Bravo, molt bé
Lerroux, que viva tu mare!

confesarho, que no entengueren res de lo que digué l'illustre pensador y flosop. Tots ells se guaytavan aquell home com una extranya visió. No'l comprenían perque... ell tampoch sabia lo que's deya. Sols veieren que feu un discurs llarch, llarguissim, massa llarch per cert, pero buyt, mancat d'ideal, despullat de tota racionació clara y sencera, sense il·luminar gens la eterna fosca en que viu el moviment republicà actual. Solament un parell de clixés contra la religió (únich medi de salvament de tots aquets perturbadors de l'ordre social y moral del nostre poble) pogueren, si no entendreho, mitj pensarho els que l'escoltavan, y llavors, com sempre que tocau el viu de la seva llibertat, esclataren en aplausos.... ¡Quín discurs! ¡Redeu quín home! ¡Es un sabi!... deyan al sortir la majoria, pero no ho deyan senceraement compenetrats de las sevas peroracions. No ho deyan ab l'entusiasme d'un cor qu'ha bategat junt al remor d'una veu amiga y comprensible que'ls ha fet sentir las sensacions íntimas que l'omplan de confortament y esperança... No ho deyan per aixó: ho deyan tantols perque's cuidaren altres d'esplacarlos hi lo revés de las sevas paraulas, y ells, com màquines movibles, giravoltavan sens apartarse de la marxa rutinaria de sempre.

¡Quín fàstich vaig sentir y sento per aquell home!
¡Quina llástima pels inconcients que l'aplaudiren!

Tota aquella gentada acoblada per sentir la seva veu vol el progrés, no'l veu. El sent per instint natural (si es de nostra terra encara el te més arrelat al seu fons) pro no el profundisa; creu en ell, en el progrés; mes no se senten prou forts per cercarlo ells mateixos, necessitan que gent de fora els hi porti, gent que'n lo fons de las sevas entranyas hi germina la reacció més inquisidora, la superioritat sobe-rànica, y el despreci á tots aquells que com vassalls acotan la seva testa devant d'un home que han alsat sobre'ls seus caps sens demanarli comptes dels actes que sobre la seva conciencia recauen per haver obrat d'una manera inícuca y miserable.

Ho hem dit cent voltas y ho repetirém sempre. En Salmerón y tots els que son com ell, odian al poble, l'acaronan y l'amanyagan pera treuren el profit personal que cercan... Mes, un cop satisfets, senten repugnancia y l'apartan de vora seu, els fa fàstich: ó sinó las sevas paraulas no menteixen.

Quan li digueren que no contavan ab cap entitat económica, ni intelectual, ni agrícola, ni científica, sino que solzament contava ab el poble, digué despreciativament: "Eso no es nada...". ¡Farsants! ¡Hipócritas! La llum de la veritat vindrá un jorn qu'aclarirá las conciencias y després aquest poble vos farà justicia.

FIBLÓ

Lluytém per la Llibertat

Lluytém, que com á cosa natural, la lluyta es vida. Lluytém sempre incansables, que la lluyta per sí sola's manifesta.

Ella es dinamo repulsor de la energia vida; sense ella es imposible viure.

Tothom, en el transcurs de la vida, lluyta; que l'home es lluytador ja per essencia.

Lluytar, manifestantse de la manera que's vulgui; la qüestió es manifestarse, fer veure que no envà l'home es un conjunt d'energias ab forsa més ó menys intensa, y que segons ella la lluyta's gradúa fins ahont li permet la repulsió que desrrrolla. Hi ha qui sosté que la lluyta es rebelió, y en conseqüencia atentatòria á la pau dels pobles, pero no's recorda

aquell que tal cosa afirma, qu'al dirho, no fa res més sino que lluytar perque s'atengui tothom á lo qu'ell diu; que jay d'aquell que sosté la necessitat de la lluyta!, que si no té energia ben demostrada, rebrá ben prompte las conseqüencias de la lluyta del que, negantla, la afirma.

Es necessaria: tenir energia vida y no lluytar, es negar en absolut que l'home, com fill natural de la materia, deu sempre demostrar d'ahont ell deriva; que la vida es en ella eterna, y la vida vol dir lluyta.

Fins els sers aquells que la vida sempre'ls somriu, abocant al entorn d'ells sempre bellas cosas perque en ellas s'esplahin forsa, no poden per aixó sustreures de lluytar: la lluyta se'ls fa necessaria, perque topan sempre ab l'altre lluytador que's manifesta en sentit contrari á n'ells.

La passivitat, el tant se m'en dona peculiar de certas rasses ó pobles, es la manifestació més eloqüent que's pot fer á la vida pera judicar el grau miserable d'instrucció en que's arriba, embrutit per l'ignorancia, que aparta sempre'ls cors á la vida. Es la característica dels pobles qu'encara devallan l'estat primitiu, que no s'han donat encara compte de que l'home es un compost d'energias naturals, que ben esmersadas, ne fan de l'home esclau, ó bestia, segons consideracions de la rahó de la forsa, un home eminentement lliure, racional, acurullat de sentiments altruistas que'l dignifican, empenyentlo cap á la perfecció, que com ideal l'humanitat aspira.

Sembla, no obstant y aixó, que l'humanitat tendeix á despertar, que'l día de las grans justicias s'aproxima, que las reivindicacions de las rasses naturals serán un fet, que eix artífici qu'ara regna contrariantse y negantse á cada instant, será substituït per la realitat, qu'es vida.

D'aixó n'está donant mostra ben eloqüenta el nostre poble.

Quan el 11 de Setembre de 1714 socumbí, mes no morí, baix el pés de la rahó de la forsa, li esdevingué un desfalliment moral tan intens, que s'avenia á tot quant lo vencedor li exigia. La rassa catalana aná perdent la seva vigorositat; la seva característica s'aná sofisticant impugnada per exóticas y malsanas costums, aquella personalitat natural que tant la distingia dels altres pobles, anava á passar á l'Historia com á recort d'un temps millor; se prostituia tot quant restava d'aquella época florent que'l sol de la Llibertat brillava ab raig de vida, y semblava que de Catalunya sols havia de restar que'l nom.

Sols una cosa restava encara sana, una cosa que res pogué impurificar, y que tart ó d'hora s'havia de manifestar tal com fou sempre: era l'ànima del poble catalá. La restauració dels Jochs Florals fou l'espill de la seva vitalitat.

L'Historia de la seva restauració ens feu veure la seva puresa, y'n's ensenyá que la energia vida sols era en ella que com cosa endormiscada, que la voluntat y la fé d'un fi beneficiós podia despertar pera que's donés compte del seu estat actual, y aixó's pot ben dir que s'ha efectuat, y está donant son fruyt. Catalunya s'ha donat compte de que no lluytar es morir, de que'ls pobles per viure s'han de manifestar d'una manera vigorosa, de que la lluyta es vida, que'l restar impassible devant de la tiranía es digne de pobles servils, degenerats, moribonds. Y s'ha aixecat activa y lluyta, y mireula com se manifesta vigorosa, quin esplet de vida com encoratja als seus fills qu'ab fé l'estiman. Y la lluyta la dignificará, y farà veure al mon enter que si un 11 de Setembre li roba sos furs y llibertats, forsa tingué perque un altre 11 els hi tornés més grans encara.

AGUSTÍ PEDRET Y MIRÓ.

CASTANYAS RURALS

BROSSA DE VALLS

Los señores professors del favor ministerial, y república local, han publicat una fulla fentnos saber:

Que el señor ministro de Instrucción (víctima del tino de'n Canals) autorisa á dits Profesores (?) á concedir certificados de Sabi als alumnos de la escuela dels Perjudicis.

Els alumnos agraciats podrán ingresar en qual-sevulga escola superior sense examinarse.

Aquests senyors nombrats professors per favoritisme gubernamental, y la fam dels republi-ganas de l'Unión, sense cap examen, oposició ni aprobació de cap tribunal de Instrucció pública no tenen altre mérit sino esser *quefes, directores y vividors* de las fracciones políticas locals y l'haver infestat de *ratas el Municipio* que'ns desangran y han posat á la ciutat á l'altura del poble més incult.

Els, no obstant, se reparteixen 18.000 pessetas del Govern central sense ressentirse del cutis.

Si tots los certificats de *Sabi* que donaren als alumnos son tan legals com los nombraments de professors, felicitem al gremio de *guarnicioneros*.

Aquesta es la instrucció que'l Govern central dona á Catalunya.

Y aquets senyors de la Unión que vam nombrar concejals perque tenim, per desgracia, lo criteri sota 'l nas, poden estar satisfets del progrés qu'han alcançat pera 'l porvenir: de *subas, garrosas, ordi y aulfats* destinat al criadero de la escola dels farsans.

Segons la lley del ministre la premsa pronte dirá:
Qui vulgui burros castissos que'ls vagi á buscar á Valls.

ALSA-PREM

2 Octubre 1904.

♦♦♦

Manresa

Sr. Director de LA TRALLA.

Estimat company de causa y per lo tant amic: Li agrahiré que'm publiqui aquestas curtas ratillas.

Soch fill de Manresa, pero visch á fora, y no puch sofrir que ma ciutat nadihua sigui també ultratjada y enganyada per aquests burgesos, aquets *perdidos*, aquets falsos republicans que sols deshonran á la verdadera República, aquets....

Ab sols vuyt días que he estat á casa, dugas *cosassas* d'aquets esbirros he pogut arreplegar, que las hi esplicaré en forma de preguntas y respuestas.

¿Per quin comensarém? Per en Tomás Fius, ex-alcalde, que desgoverná la ciutat en aquets dos últims anys.

¿Quinas ideas professa? Las republi... ganas de la *Fraternidad* ó lerrouxistas.

L'ajuntament de Manresa va donar y cobrar multas en lo regnat d'aquest Fius?

Sí, pero no consta.

¿Ahont van anar á parar aquestas multas?

A la butxaca d'en Fius.

¿Era grossa la suma que's va apropiar aquest redentor del obrero?

Com que en aquest assumpto res consta, no's pot sapiguer del tot la cantitat, pero's calcula que passa de 10.000 duros.

¿Per quin acabarém? Per lo regidor socialista Pere Secases.

¿Se desvetlla aquest Secases per l'obrer? Ja ho crech.

¿Molt?

Molt, pero molt, fins al punt de que: «allí hont

vagin los obrers hi aniré jo; hont morin ells moriré jo», paraulas textuales, pronunciadas per ell mateix.

¿Son lo mateix las obras que las paraulas?

Ab un cas n'hi haurá prou pera véureho.

L'altre dia 'l fuster Cots, per assumptos particulars, va anar al jutjat del partit, ahont l'escarceller li preguntá quant n'haguera fet pagar d'un entarimat que va fer lo Secases (com que's fuster), lo Cots va respondrer tot seguit, per allí uns 20 duros y aleshores va esser quan l'escarceller va ensenyar lo compte del *mano*, del *desvergonyit* Secases, y saben quant pujava? donchs la friolera de 150 duros.

Los comentarís los llegidors.

De vosté son affm.,

27 Setembre, 1904.

J. A. T.

L'alcalde de barri de las Salesas es potser dels alcaldes més llestos de Barcelona: es petit, pero no té preu.

Días passats, y ab motiu de celebrarse l'inauguració de la *Font de la Pinya* del Passeig de Sa Joan, els vehins organisaren varis festeigs, colocan banderas catalanas al entorn de l'esmentada font.

Enterarse l'alcalde d'aquest *atentat* á la *patria grande* y posarse fet una furia, va ser cosa d'un moment. Arreplegá un xicotet de dotze anys, y agafantlo pel coll, va acorralarlo perque li digués qui havia sigut el *desvergonyit* que va posar aquelles banderas. Per sort va adonarse d'aixó un company nostre que va ferse responsable del *delicte*.

—Jo mano que las tregui desseguida,—va cridar desaforat l'alcalde, y efectivament, els vehins varen corre á lligarlas més fort perque'l vent no pogués despenjarlas.

Aquest pobre home's diu Andreu Molins, venedor de ganyas de bacallá al mercat de la Concepció y soci del *Cassino Maurista*, avans *Cassino de la Mort*.

Com que'ns fa llástima, ens limitém per avuy á recomenarlo al senyor Lluch y li prevenim de passada que fassi bondat de la bona si no vol que'n lo succesiu trayém el fuet de las festas.

Diálech històrich cassat al vol en un tren, entre'l gran Berenguer, tinent d'alcalde, y un ex-alcalde republicà de Sabadell:

El republicà.—Si jo hagués sigut encara alcalde, aixó no hauria passat.

En Berenguer.—Sí, ¿cóm vos ho hauriau fet?

El republicà.—Per tots els medis. El principi d'autoritat está pel demunt de tot y encara que haguessin tingut de morir 200 personas, jo hauria fet respectar el principi d'autoritat.

En Berenguer.—De tot aixó 'n tenen la culpa 'ls catalanistas.

El republicà.—No'm parlevu d'aquesta gent.

En Berenguer.—Ja podeu dirho. No n'hi ha ni un que siga res de bó.

El republicà.—¿Sempre aneu de primera classe?

En Berenguer.—Oh, jo prenc segona, pero fa'g com si tal cosa y'm fico á primera.

El republicà.—Jo faig lo mateix....

Passant per un carrer del Poble Nou, he vist un retrat d'en Lerroux en una botiga ab un lleteret que deya: «Se vende.»

¡Y tant si's ven!

Pregunteho á n'els ministres de Governació que hi han hagut desd'en Moret cap aquí ¡ab tots s'ha entés!

Responent á las incitacions que LA TRALLA feu al *Diario de Tarragona* pera que esclerís un sòlt ofensiu pera'ls choristas de l'Orfeó Catalá, l'esmentat *Diario* ha publicat en sa edició del día 27 de Setembre passat la següent rectificació:

«Al órgano catalanista LA TRALLA debemos manifestarle que jamás el *Diario* ha tratado de atacar ni molestar á la honrada masa coral que compone el «Orfeó Catalá».

Hicimos el comentario aludido y que copia el colega por la circunstancia de que cuando nos visitó esta aplaudidísima masa coral, se cometieron algunos robos, entre otros que no recordamos, el del farmacéutico señor Casas y el reloj al industrial señor Ginestá. Jamás ha pasado por nuestra imaginación el suponer que los rateros pertenecieran al «Orfeó Catalá», sino á que algunos amigos de lo ajeno, de Barcelona, aprovechando la visita del «Orfeó», se trasladaron á esta ciudad, dejando amargos recuerdos de su presencia.

Esperamos que LA TRALLA se dará por satisfecha ante nuestra franca y clara explicación.»

Meno. Pero ara que li serveixi á n'el *Diario* d'escarment y procuri no ser massa lleuger al escriure, perque encara que després se rectifiqui hi han rellicadas que per bon gimnasta que se sia acaban sempre en planxa.

Hem rebut una carta de D. Artur Servitje, d'Igualada, desmentint l'asseveració feta pel nostre

corresponsal respecte si eran copiats uns «Pensamientos» que dit senyor Servitje publicà en un periòdich igualadi. Dit senyor afirma que no eran copiats.

Queda complagut.

Hem rebut la següent alocució:

«Catalans: Per iniciativa de varis aymants de la Patria Catalana y admiradors en conseqüència del més gran de nostres poetes, Mossen Jascinto Verdager, hem cregut convenient portar, lo dia 1 de Novembre, festa de Tots Sants, una corona com a tribut a n'aquell privilegiat talent que ab son hermos llegat literari posà tan alt l'idioma català.

Pera realisar aquest pensament s'obra una subscripció popular voluntaria, en la qual s'invita a prendre part a tots los catalans y amichs de la nostra patria.

Segurs estém de que respondreu a nostra crida, ja que honrant a n'els grans homes que tanta honra y gloria han donat a la patria, honrem a nostra estimada Catalunya.

Gracia, Setembre 1904.

J. Rodergas Calmell.—J. Sala Sudrià.—P. Casademunt y Bosch.»

Accedint ab goig a lo sollicitat pels firmants, s'admetran donatius en aquesta Redacció.

Succés misteriós. Aquest dia va cridar l'atenció dels que transitaban pels carrers de Sans, un home conegut per sas idees republicanas, que portava una bandera plegada molt semblant a la que assistí a la festa de las banderas en honor d'en Salmeron.

L'home ab molt misteri trencà per un carrer y se internà en una escaleta.

El nostre reporter picat de la tiferania propia de la professió, el seguí trobantse de nassos devant de una vidriera que deya: *Caja de préstamos*. El nostre company no va volguer saber res mes.

Perque la ferida del nostre venedor de LA TRALLA a Premià de Dalt no fou curada en els 4 ó 5 dias, com li convenia al Barbut y havia pronosticat el célebre metje Franquesa, de Mataró; el monterilla de Premià de Dalt las ha emprés contra'l metje senyor Marcet, que curaba al venedor, y fa tant com pot en meetings públics y propagandas privades perque tothom se desaconduci d'aquell metje tan honrat com intel·ligent.

D'aixó en bon català se'n diu: El curull de las baixesas.

Pero no s'apuri'l Barbut, perque encare tenim projectils, y molt será que no acabem per presentar-lo tal com es al poble, pera que per sempre més quedi com un pilot d'escombraries.

De Premià de Dalt

Sr. Director de LA TRALLA.

Esperavam de l'un dia a l'altre poder donar la nova a n'els nostres lectors de que'l senyor governador, secundant el manament del senyor jutge de Mataró, havia suspés del càrrec de regidor al concejal d'aquell poble que ferí al nostre venedor de LA TRALLA.

Com que a pesar de l'influencia que a favor del Barbut ha interposat en Planas y Casals creyem que's farà justicia y que'l barbamech de son fill baixará las agallas que té, a fi de que sápija de que estém en país civilisat, y que aixó de ferse la justicia per má propia sols es propi de salvatjes.

Veurém... y dirém.

Sallent

Sr. Director de LA TRALLA.

Lo diumenge dia 25 celebrarem a Sallent lo segon aniversari d'una de las págines més gloriosas de'n Pepet Porquerias (a) Pepet Fandillas.

Va fer diumenge dos anys que'l tristament célebre Pepet Porquerias, cansat de matá malalts, se dedicá a empresari de la festa major, pagant el poble els seus despilfarros.

Ell es aixís: pera las diversions no li vé may un duro.

¿No'ls sembla que aquestos dinés que's varen perdre hagueran sigut molt més ben empleats en fer alguna millora pera la població.

Donchs, no senyor: aixó may l'ha preocupat a n'en Pepet.

Lo interessant per ell es que'l poble's diverteixi y no's fixi ab las sevas tonterias y despilfarros.

¡Obrers! Aneu obrint l'ull y veureu l'utilitat que vos reportan els redemptors d'aquest desgraciat poble que té de aguantarlos.

XURRIACAIRE

Molins de Rey

Sr. Director de LA TRALLA.

Li tinc que dir que'n aquesta vila si no hi haguessin tants republicans y escura-butxacas (en el joch, ¿eh?) lluhiria més la pell d'algun pobre treballador.

Aném al grà.

En *Fuet Nou* de Martorell se queixa perque no

posan ordre en el joch: vina ab mf, home, que anirém plegats.

Escoltam com amich, *Fuet Nou*:

Sé que'n Maura (no el del poder) no pot viurer sense els daus ó el canet. ¿Y'l Café del Sigle cóm viuria, y la mestressa y fills, sense el gloriós canet. Igual que'n Maura, son mol amichs a cal Maura y a cal Torres. Mira, *Fuet Nou*, la mestressa del *Café del Sigle* maleheix als governadors que privan el joch y totas las nits vigilan... ¡Oh! n sé un rengle jo.

El *Papitu* del café s'ha tornat menja-capellans, y aixó que cada festa (avans), anava a cantar a l'iglesia; s'ha tornat republicafre, y aixó qu'ell va ser un dels primers en ferse imprimir las tarjetas ab l'escut de Catalunya.

Hem de fer desapareixer a tots aquets canallas que volen viure ab l'esquena dreta per medi dels diners que hi deixan els infelissos pares de familia darrera del joch.

Y dispenseume de la molestia.

PETADOR NOU (A) TRALLARICH

Vidreres

Sr. Director de LA TRALLA.

Ab el títol de «Notas Vidrerenses» s'ha publicat altra volta una carta per un *golfo* de mala rassa com tots els seminaristas abortats, que pastura per aquest poble pera denigrar y difamar a personas benivolgudas de tothom y qu'han sigut victimas de sa baba verinosa. Y qui ho ha fet? Un ser vil y miserable; es dir, un canalla que sempre mira a qui podrà dessensopir, com ho ha demostrat més d'una vegada; y sino que ho digui aquell pagés que li volia deu duros per treballs de registre civil y'l *Pop* no ho va volguer. D'els cassaments no'n poden cobrar res; aixís es que t'aconsello no agafis més la pluma, que no donarás a entendre lo qu'ets malvat y burro.

Digas a la *Puput* que no s'enfari tant, que put com els de sa casta, ja que no'n té necessitat pera fer de Sanchez; y tú si que valdria més que paguessis las cent pelas a n'el *Xanguet* y las descostas cinquanta al *Pop*, que no pas comprar farina ni altras potingos ó sino veurés els cuernos de la luna; ja veus que no'm fas por ni ab castanyolas... ni ab res; ets un *perdidó* y un gallina que no fas por a n'els que a las butxacas del contribuent.

¿No es veritat *Panxampla* que pensavas que ja'ns haviam retirat?

UN VEHÍ

8 Setembre 1904

Molins de Rey

Sr. Director de LA TRALLA.

Desitjaria sapiguer si ls obrers, siguin catalanistas ó federals, tenen lo dret a la vida lo mateix que ls fraternals.

Jo crech que sí; mes los regidors ó la Fraternitat (que no sé a punt fixo qui governa) pensan lo contrari; provas d'aixó, que mentras emplean y donan feyna a las collas d'ells, fentlos entretenir obrint clots pera regar los arbres, (que no's regan) deixarlos y tornarlos a obrir, los altres se moriran de gana si no tinguessin altra candela pera anar al lit, mentres que ls demés matan jornals fent unas feynas que sempre s'havien repartit.

Vostés dirán: ¿Y donchs, qué no hi ha alcalde en aqueix poble?

Sí, senyors, que n'hi ha, y ben fiero per l'edat que té, pero com que are té relacions d'amagat dels pares d'ella, tot lo dia'l passa festejant darrera d'una porta y no's cuida d'aqueixas tonterias.

Entre ls atracos polítichs a la nit, lo sequestre del noy a la Fraternitat, las cartas y cançons de la LA TRALLA, no hi veuen de cap ull los fraterals d'aquí y en son desespero no's cansan de repetir que'l dia que'l nostre company Bieló torni a sortir en defensa d'aqueix periòdich, no li donarán temps d'anar a casa'l jutje.

Ara diguin vostés, ¿qué'n poden esperar los obrers d'aquesta gent que deshonra a Catalunya, medrant ab l'ignorancia dels que ls segueixen?

UN CATALÀ DE COR

Tarragona

Sr. Director de LA TRALLA.

Lo Malé, encara no va estar content quan va tindre los cuartets de la caixa municipal a casa; tenia *fam y set* de cuartos y veient que la caixa no's podia escorrer més de lo que ja l'havia escorregut, va tindre una idea molt fells que la va posar immediatament a la práctica: la d'explotar tant com pogués als que's guanyavan lo pá trevallant del matí fins al vespre.

Cridá als de la brigada municipal y poch més ó menys los hi devia dir: veureu, si voleu continuar al lloch hont sou, es menester que guanyeu dos ralets de menos; pero ell feya constar que guanyavan lo que ls hi corresponia y aixís li resultava, *sin gastos de ninguna clase*, que s'embutxacava dos ralets diaris per individu de la brigada.

Als trevalladors de casa seva, si tenia un pis per llogar, los hi deya: «si voleu feyna me teniu de llogar lo pis». Y ls pobres trevalladors no tenian més remey que esser enganyats tan ignominiosament.

Encara que's porti tan brutalment, vindrán unas altras eleccions y l'tornarán a votar, perque llavors se presentarà com a defensor de la moral, *honradex* y no se cuantas cosas més, y aquella lletania que posará a la candidatura y alguns cuar-

tets que's gastí, farán que surti regidor; los uns lo votarán perque donará un duro per vot, y ls altres perque son tan cegos que no hi veuen més enllá del nas, y votarán de primer a en Malé que no pas a un altre per honrar que sigui y tot perque en Malé dirá: «mi candidatura es garantía de orden, pan, moralidad, honradex, etc., etc.»

¡Oh poble! Quan despertarás?

TRALLAYRE

27 Setembre, 1904.

Igualada

Sr. Director de LA TRALLA.

En altra correspondencia ja vaig ocupar-me de dos dels periòdichs locals *El Igualadino* y *Alboradas*, y per cert que un y altre han tingut un especial empenyo en demostrar, com deya jo, que's necessita un pahidor a prova de barbaritats per empassar-se las que abocan en cada número.

Lo primer, que es un gat vell (encara que repiopia) ha volgut clavar las unglas als *pollos* de *Alboradas* y d'aquí s'ha originat una disputa entre ls dos, com entre marmita y paella per quina vá més enmascarada de sutja.

No volém pas pendrer cartas en favor de *Alboradas*, que no es pas sant de nostra devoció; mes a part de que podria contestarli a *El Igualadino* que las opinions de LA TRALLA y l' *Correo Catalán* sobre ls burdells (a las que fa referencia) no serían pas favorables a bona part del seu cos de redacció y sobre tot al *Testaferro*, no'ns podém resistir a donar una cullerada en la polémica, perque s'ha fet argument d'una correspondencia del *Correo Catalán* que cap dels dos periòdichs ha publicat, y convé ferho a fi de que's vegi la sans *jason* de *El Igualadino*. Diu aixís:

«..... Sols una nota discordant deu remarcar-se en lo concert unánim d'aplausos que la opinió culta, sense distinció de colors, ha tributat a tan poètic acte (els Jochs Florals del Centre Moral d'aquesta ciutat). Nos referim a la sortida pocasolta de *El Igualadino*, quin periòdich, malgrat pretendre passar per aymant de las lletres y de la cultura del poble igualadí, aixea de fer la ressenya, perque al seu redactor se li atrofia (textual) lo cervell devant d'una manifestació literaria, de la mateixa manera que a un infelis, acostumat a fer dieta) lo reprén un caldo massa fort y substanciós. ¡Valent analfabet resulta un redactor (aixó es errat: era'l director responsable Amadeu Biosca) que's dona vergonya de dir que va aplaudir al canonge Collell y en cambi s'extassia devant de las bestiesas del género chico!»

Aixís se fa cultura y s'educa al obrer, senyors de *El Igualadino*: donantli *latas* com las de certas conferencias a la Fraternitat Republicana, y procurant en cambi ferli ignorar que ls *clericals* fem festas verament literarias, y en consecuencia no compregui (l'obrer) que al parlarli de nostra ignorancia y de nostra ilustració l'enganyan miserablement».

Y com que *Alboradas* fa referencia d'aixó a *El Igualadino*, véigis com contesta aquest:

«¿Que nos atrofia los sentidos la literatura? Lo que nos atrofia los sentidos, a más del olor a incienso y del hipócrita misticismo, es ver como se la escarnece y degrada».

Miren que necessita barra per parlar aixís un periòdich que estampa disbarats filosòfichs, atachs a la moral, heretgias gramaticals, versos ripiosos, conceptes absurdos y infames embusterias.

La rahó del «más eres tú» en cap escola racional s'admet, senyor *Igualadino*.

Comensa per probar que ls Jochs Florals no foren una festa verdaderament literaria; refuta lo dit per LA TRALLA, lo *Correo Catalán* y *Alboradas*, de lo contrari lo públich sensat igualadí se convencerá de que t'han posat lo dit a la llaga y fas com lo pobre pacient: jemegas, cridas y t'esvalotas, lo cual demostra encara més que la llaga te cou.

VRITATS

19 Setembre, 1904.

Arbucias

Sr. Director de LA TRALLA.

Si bé es cert qu'una gran part de las poblacions de Catalunya han combatut y derrotat al vergonyós caciquisme, ben pocas serán las que han conseguit un triomf semblant al que ha obtingut la vila d'Arbucias.

Des des qu'uns quants entusiastes y esforsats catalanistas li declararen guerra franca y decidida, tothom s'ha cregut ab lo dret de combátre, y entre uns y altres, catalanistas y no catalanistas, l'han posat de tal modo, n'han fet tan bona feyna, que no revirará pas més. N'han pas acontentat en tallar solsament l'arbre, sino que li han arrencat molts arrels, y no esperan sino sahó bona per arrencarli las pocas que li quedan.

Pero, a pesar de que la cosa marxa com una seda y que una tan senyalada victoria ha sorprés fins als mateixos que la preparavan, no ha faltat qui, degut a sa poca experiencia, s'ha queixat de que ls catalanistas rebessin ajuda d'elements que no'ls hi son contraris, ja qu'era purament personal, havent quedat completament ahillada, augmentant més y més cada dia las simpatias dels catalanistas envers als directores d'aytal moviment.

R. L.

19 Setembre 1904.

Vilassar de Mar

Sr. Director de LA TRALLA.

En aquest poble va celebrarse un meeting republicà federal, el qual va anar bastant bé.

En ell hi prengué part lo conegut Barbut de Premià de Dalt, y en son petit discurs (?) va dir qu'ell era obrer. ¡Farsant!

A no ser que sigui obrer de l'iglesia de Sant Pere de Premià.

¡Ell obrer! Un home que, segons se veu, posseheix una riqueza de vuyt a deu mil duros guanyats... ab la suhor del seu front (peró sense haver treballat may).

¡Ell obrer! Mentida! Y jo, que ab molta honra pertanyo a la classe obrera, dech protestar de que un home tan hipócrita vinga a enganyar a mos companys de trevall fentloshi creure qu'ell es un obrer, essent com es un burgés, un caciquista... Y sápija el poble de Vilassar que la Llibertat, Igualtat y Fraternitat qu'ell vol es a l'istil de Torquemada.

FUET VILASSANÉS

18 Setembre 1904.

Cartera de Comunicacions

Pere Fló y Vallés.—Anirá tot.

A. P.—«Las Patums» anirán en el Calendari.

A. Oliva y Oliva.—Anirá.

A. Xifra Girbal.—Anirá a son torn.

Punxo.—No'l podém complaure perque hem inutilitat la carta. Fassiho vosté mateix.

Vara de Ferro.—Com compendrá, pera publicar la seva carta necessitem que'ns acrediti la seva personalitat.

Fanfástich.—Are resulta'l seu trevall fora d'actualitat.

Fuet Igualadí.—Anirá.

J. M. R.—Es perillós.

M. B. J., Poble Nou.—Va alguna fuetada. L'article no'ns agrada prou.

J. S.—No hi ha prou pasta.

Obrer desenganyat.—No escrigui tan llarch. Anirá.

Joan Jaumandreu.—Anirá a son torn.

J. Bta.—Sentim no poguerli publicar son article aquesta vegada.

Imp. LA RENAISSANCE, Xuclá, 13, baixos

L'Ajuntament republicà y ls obrers

Els obrers.—Volém bonos! Volém pá!
En Buxó.—Teniu, preneu Vermouth per are!